

Obnova historických alejí v Šilheřovicích (Opavsko)

Foto: Marcela Klemensová

Obec Šilheřovice je katastrálně jednou z největších obcí nacházejících se v oblasti Hlučínské pahorkatiny. Velkou část katastru obce tvoří lesy a zemědělská krajina, která dodnes nese pozitivní pozůstatky stoletého hospodaření rodu Rothschildů, kteří velmi dbali na estetiku a ochranný vliv krajinných prvků. Jednotlivé aleje se nachází v rozsáhlém území, kde významným způsobem doplňují zemědělskou krajinu se zámeckým parkem a souvislým celkem lesů. Prostor je využíván především zemědělsky a je tvořen komplexy polí, které jsou přerušovány historickými alejemi především podél polních cest, popřípadě vodotečí. Původní krajina byla s velkým citem vyvážena mezi polní hospodaření a vodní prvky tvořené účelovými nádržemi a jezírky, kanály a vodotečemi. V období kolektivního hospodaření byly meandrovité potůčky mnohde napříměny do podoby kanálů a podél nich spontánně vznikaly přirozené břehové porosty tvořené především vrbou a náletem měkkých listnáčů.

Předmětem našeho zájmu jsou v tomto případě především historické aleje, které byly účelově Rothschildy zakládány a postupně vytvořily úžasnou síť krajinných prvků podepisujících se na výrazné malebnosti okolí obce. Aleje byly tvořeny především lípou srdčitou a nebyly cca 50 let nijak ošetřovány. V současné době jsou obcí postupně obnovovány. Lokality, které jsou předmětem obnovy, navazují na evropsky významnou lokalitu CZ 0813461 Ostrava - Šilheřovice, která byla

vyhlášena z důvodu ochrany přirozeného biotopu páchníka hnědého, jenž má v rozpadajících se alejích ideální životní podmínky. Z tohoto důvodu jsou některé aleje obnovovány postupně jejich dosazováním vhodnými dřevinami, jako jsou duby, javory či lípy do proluk po odumřelých stromech.

Předpokládaný efekt navrhovaného opatření:

- zvýšení ekologické stability a estetické hodnoty krajiny
- rozčlenění rozsáhlých lánů zemědělských ploch a zmírnění účinků větrné a vodní eroze
- obnova původní struktury kulturní zemědělské krajiny
- zvýšení možnosti obživy a úkrytu pro drobnou zvěř,
- zvýšení možnosti hnízdění a orientace pro ptactvo.

Technologie obnovy alejí:

Obnovované aleje se nacházejí především podél účelových komunikací spojujících jednotlivé bloky polí, které jsou také hojně využívány cyklisty a turisty.

Z důvodu ochrany biotopu páchníka hnědého, nelze na základě metodiky vydané Krajským úřadem provádět obnovu alejí standardním postupem, kdy jsou dožívající stromy pokáceny a dřevo odstraněno a výsadba je provedena naráz stejným sadebním materiálem. Obnova je proto prováděna tak, že jsou zachovány stávající živé stromy, torza vyvrácených kmenů a pařezy jsou ponechány přirozenému rozkladu a doplňovány jsou pouze mezery po odumřelých stromech. Zvláštní důraz je kladen na genotyp vysazovaného sadebního materiálu, který je pěstován jako autochtonní přímo ve školkách v Šilheřovicích. K výsadbám proto bývá použit sadební materiál o výšce +2m a obvodu kmene 10-12 cm. Stromy jsou opatřeny plastovým límcem jako individuální mechanickou ochranou kmene proti okusu a vytloukání zvěří a stabilizovány kůly. Výsadba bývá provedena především v podzimním období, kdy vykazuje nejvyšší ujímavost a netrpí jarním přísuškem. Bezprostředně po výsadbě je provedena záливka každého stromu vodou pro zajištění lepší.

Následná péče

Nově obnovená alej je minimálně jednou za rok vysečena, průběžně jsou kontrolovány úvazky a stabilita okůlování. Podle potřeby je v prvních letech po výsadbě prováděna záливka. Případný úhyn stromů je řešen jejich výměnou v rámci záruky poskytnuté dodavatelem. Ve druhém až třetím roce po výsadbě začíná „zvedání korun“ postupným vyvětčováním.

Dotace a granty

Obec se snaží získávat dotace a granty na údržbu a obnovu alejí. Podařilo se několikrát uspět u Nadace ČEZ (grantový titul Stromy), dále u AOPK a v neposlední řadě lze získat největší dotační peníze v OPŽP prioritní osa 6 (oblast podpory 6.3, 6.5). Nemalou částku vydává obec Šilheřovice i ze svého obecního rozpočtu.

Mgr. Radek Kaňa
obec Šilheřovice

